

"EVERY MONDAY, A STEP TOWARDS
INVESTMENT KNOWLEDGE"

کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی اصفهان
(دوشنبه‌های سرمایه‌گذاری)

ISIM

ISSUE 11

4 MAY 2026

سال دوم دوشنبه ۱۴
اردیبهشت ۱۴۰۵

«تحلیل پیامدهای جهش ۶۴ درصدی تعهدات مالیاتی بودجه ۱۴۰۵ بر رقابت‌پذیری و تداوم فعالیت بنگاه‌های صنعتی استان اصفهان»

در قلب طوفان اقتصاد نااطمینانی ،
سرمایه‌گذاران و بنگاه‌های استان چه باید بکنند؟

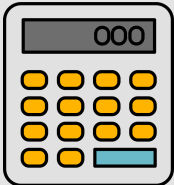
چالش تأمین مالی در صنعت اصفهان؛ بررسی پیامدهای
اجرائی شدن تکالیف مالیاتی جدید در سال ۱۴۰۵

اتاق بازرگانی
صنعت، معادن و کشاورزی
اصفهان
ISFAHAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

Dr. Raghayi

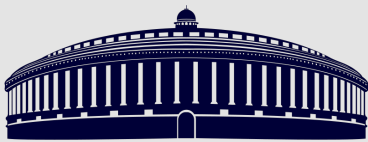
Isfahan Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture (ECCIMA)

لایحه بودجه ۱۴۰۵: افزایش ۶۴ درصدی بار مالیاتی اصفهان؛ چالش یا فرصت؟

بر اساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، سهم استان اصفهان از درآمدهای مالیاتی کشور با جهشی ۷۰ درصدی به ۱۵۱ هزار میلیارد تومان رسیده است؛ در حالی که این استان در سال جاری، به دلیل ناترازی انرژی، قطعی مکرر برق صنایع، جنگ رمضان و فشارهای کلان اقتصادی، با کسری ۲۸ درصدی در تحقق درآمدهای مصوب مواجه بوده است.

این افزایش بی‌سابقه، اصفهان را در جایگاه دومین تأمین‌کننده درآمدهای عمومی کشور پس از تهران تثبیت می‌کند، اما هم‌زمان زنگ خطری جدی برای فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و واحدهای صنعتی استان به شمار می‌رود. تداوم این روند، بدون رفع موانع تولید و بهبود فضای کسب‌وکار، می‌تواند به کاهش توان رقابتی، توقف سرمایه‌گذاری و تشدید رکود در قطب صنعتی کشور بینجامد.

درخواست از نمایندگان محترم استان در مجلس:

با توجه به شکاف میان واقعیت‌های اقتصادی استان و انتظارات بودجه‌ای، ضروری است در فصل بررسی لایحه بودجه، تمهیداتی ویژه برای تعدیل بار مالیاتی، جبران خسارات ناشی از ناترازی انرژی و حمایت از بنگاه‌های تولیدی اصفهان اندیشیده شود.

جزئیات افزایش درآمدهای مالیاتی اصفهان در لایحه بودجه ۱۴۰۵

بررسی ساختار لایحه بودجه ۱۴۰۵ حاکی از اتکای فزاینده دولت به درآمدهای مالیاتی استان اصفهان است. بر اساس اعلام مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان، ارقام مندرج در لایحه نشان‌دهنده تغییرات قابل توجهی در سهم اصفهان از درآمدهای عمومی کشور است:

بر اساس مستندات ارائه شده، **درآمدهای مالیاتی استان که در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به میزان ۹۲ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان تعیین شده بود، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ با یک جهش بلند به عدد ۱۵۸ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان رسیده است.** (در آخرین جلسات عدد حدود ۱۵۱ هزار میلیارد تومان بیان شده است.)

این نرخ رشد حدود ۷۰ درصدی تنها محدود به درآمدهای مالیاتی نیست. بر اساس جدول مصوب درآمدهای عمومی کل کشور که در حال حاضر زیر ذره‌بین کمیسیون تلفیق مجلس شورای اسلامی قرار دارد، سایر درآمدهای استان اصفهان نیز روند صعودی به خود گرفته است. این بخش از درآمدها با تجربه رشد ۲۴ درصدی نسبت به ارقام مصوب سال جاری، قرار است به مبلغ ۱,۳ هزار میلیارد تومان برسد. این ترکیب درآمدی، جایگاه اصفهان را به عنوان دومین استان پردرآمد کشور برای خزانه دولت، بلافاصله پس از پایتخت، تثبیت می‌کند.

پیامدهای کلیدی برای فعالان اقتصادی اصفهان:

- تثبیت جایگاه دومین استان درآمدزا پس از تهران، بدون تناسب با زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های فعلی تولید و بیشترین آسیب در طول جنگ رمضان.
- افزایش فشار نقدینگی بر بنگاه‌های اقتصادی در شرایطی که ناترازی انرژی و محدودیت‌های تولید، درآمد عملیاتی واحدها را تحت تأثیر قرار داده است.
- ریسک کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری در صورت عدم همراهی افزایش تکالیف مالیاتی با مشوق‌های حمایتی و رفع موانع تولید.

پیشنهاد راهبردی به نمایندگان مجلس و سیاست‌گذاران:

- بازنگری در ضرایب مالیاتی با توجه به واقعیت‌های تولید و نرخ تحقق درآمدها در استان
- تخصیص سهم عادلانه‌تری از منابع ملی به اصفهان برای جبران هزینه‌های ناشی از ناترازی انرژی و نوسازی زیرساخت‌های صنعتی
- ایجاد مکانیزم‌های مشوق محور برای حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های صادرات‌محور اصفهان

افزایش ۷۰ درصدی تکالیف مالیاتی اصفهان در لایحه ۱۴۰۵، در غیاب اصلاحات ساختاری و حمایت‌های هدفمند، می‌تواند به جای تقویت درآمدهای پایدار، به تضعیف پایه‌های تولید و کاهش توان رقابتی قطب صنعتی کشور بینجامد

ریشه‌یابی کسری ۲۸ درصدی درآمدهای اصفهان در سال جاری

تحمیل تکالیف مالیاتی سنگین برای سال ۱۴۰۵ در حالی صورت می‌گیرد که عملکرد ۱۰ ماهه سال جاری، تصویری واقع‌بینانه‌تر از ظرفیت درآمدی استان ارائه می‌دهد: کسری ۲۸ درصدی در تحقق درآمدهای عمومی اصفهان. با وجود تمام موانع موجود، در ۱۰ ماهه سال جاری حدود ۶۰.۴ هزار میلیارد تومان از درآمدهای عمومی استان وصول شده است. این رقم معادل ۷۲ درصد از پیش‌بینی‌هاست و اگرچه نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۷ درصدی را نشان می‌دهد، اما همچنان فاصله معناداری با اهداف تعیین شده دارد.

عوامل کلیدی مؤثر بر افت درآمدی استان:

عوامل زیرساختی و انرژی

- ناترازی شدید انرژی و قطعی مکرر برق صنایع → توقف خطوط تولید و کاهش درآمد عملیاتی بنگاه‌ها
- کمبود منابع آب و تداوم خشکسالی → فشار همزمان بر بخش کشاورزی و صنایع وابسته

عوامل محیطی و منطقه‌ای

- پیامدهای اقتصادی تنش‌های منطقه‌ای (جنگ ۱۲ روزه) → اختلال در زنجیره تأمین و صادرات
- تحریم‌های ظالمانه → محدودیت در دسترسی به بازارهای جهانی و افزایش هزینه مبادله

عوامل کلان اقتصادی

- تورم ساختاری → افزایش هزینه‌های تولید و کاهش قدرت خرید داخلی
- نااطمینانی‌های سیاسی و اجتماعی → کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری و تأخیر در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی

پیامد راهبردی برای بودجه ۱۴۰۵

افزایش حدود ۷۰ درصدی تکالیف مالیاتی در لایحه بودجه سال آینده، بدون رفع موانع فوق، با ریسک‌های جدی همراه است:

- کاهش نرخ تحقق درآمدهای پیش‌بینی‌شده
- افزایش فشار نقدینگی بر بنگاه‌های در حال تحرک
- تضعیف پایه‌های تولید به‌جای تقویت درآمدهای پایدار

یشنهاد به سیاست‌گذاران و نمایندگان مجلس

- اصلاح ضرایب مالیاتی با توجه به نرخ واقعی تحقق درآمدها و ظرفیت تولید استان
- جبران خسارات انرژی از طریق تخصیص منابع هدفمند به نوسازی زیرساخت‌های صنعتی اصفهان
- اعمال مکانیزم‌های انعطاف‌پذیر مالیاتی برای بنگاه‌های آسیب‌دیده از شوک‌های خارجی
- رصد فصلی عملکرد درآمدی و امکان بازنگری میاندوره‌ای در تکالیف مالیاتی

رشد ۷ درصدی درآمدهای وصول‌شده نسبت به سال گذشته، نشان‌دهنده تاب‌آوری فعالان اقتصادی اصفهان است؛ اما تداوم این روند، مستلزم همراهی سیاست‌های مالیاتی با واقعیت‌های تولید و رفع موانع ساختاری است. در غیر این صورت، شکاف میان «تکلیف» و «توان» می‌تواند به کاهش اعتماد اقتصادی و فرسایش پایه‌های درآمدی استان بینجامد.

کالبدشکافی افت درآمدی مالیاتی اصفهان: کدام بخش‌ها بیشترین آسیب را دیده‌اند؟

کالبدشکافی ردیف‌های مالیاتی استان اصفهان نشان می‌دهد که فشار اقتصادی به صورت یکسان در همه بخش‌ها توزیع نشده است. بررسی‌های کارشناسی اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان مشخص کرده است که عمیق‌ترین شکاف‌های درآمدی در سه بخش اصلی متمرکز شده‌اند که مستقیماً با وضعیت کسب‌وکارها و تردد شهروندان در ارتباط هستند.

بیشترین میزان کسری درآمدی مربوط به **ردیف مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی** است که با عدم تحقق **۷۲ درصدی** مواجه شده است. با این آمار به روشنی نشان‌دهنده **رکود در بخش خصوصی و کاهش سودآوری شرکت‌ها** در نتیجه مشکلات یاد شده است. در رتبه‌های بعدی، **ردیف درآمدهای عوارض خروج از کشور** با **۶۷ درصد کسری** که نشانگر **کاهش سفرهای خارجی، ضعف در گردشگری و مبادلات تجاری** است و **ردیف درآمدهای متفرقه** با **۶۱ درصد کسری** قرار دارند. پیامد اقتصادی **افت فعالیت‌های جانبی کسب‌وکارها و خدمات وابسته** که هر یک نمایانگر بخشی از چالش‌های اقتصادی استان در سال جاری هستند.

تحلیل ریشه‌ای افت در هر بخش

۱. مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی (کسری ۷۲٪)

- علت اصلی: کاهش سود عملیاتی شرکت‌ها ناشی از قطعی برق، ناترازی انرژی و افزایش هزینه‌های تولید
- پیامد: تضعیف توان نقدینگی بنگاه‌ها، تأخیر در پرداخت مالیات و کاهش انگیزه توسعه فعالیت
- نکته راهبردی: این شاخص، دماسنج سلامت بخش خصوصی است؛ کسری ۷۲ درصدی هشدار جدی برای رکود تولید محسوب می‌شود.

۲. عوارض خروج از کشور (کسری ۶۷٪)

- علت اصلی: کاهش سفرهای خارجی به دلیل فشار تورمی، محدودیت‌های ارزی و نااطمینانی‌های منطقه‌ای
- پیامد: افت درآمد ارزی غیرنفتی، کاهش تعاملات تجاری چهره‌به‌چهره و ضعف در برندینگ بین‌المللی استان

۳. درآمدهای متفرقه (کسری ۶۱٪)

- علت اصلی: کاهش فعالیت‌های خدماتی، فرهنگی و تفریحی وابسته به قدرت خرید خانوار و رونق کسب‌وکار
- پیامد: فشار مضاعف بر بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMES) و کاهش اشتغال در بخش خدمات

وقتی بخش خصوصی که موتور محرک اقتصاد استان است، با کسری ۷۲ درصدی در تحقق تکالیف مالیاتی مواجه است، افزایش ۷۰ درصدی بار مالیاتی در لایحه ۱۴۰۵ بدون همراهی با مشوق‌های تولیدی، جبران خسارات انرژی و انعطاف در مهلت‌های پرداخت، می‌تواند به جای افزایش درآمدهای پایدار، به فرسایش پایه مالیاتی و کاهش اعتماد اقتصادی بینجامد. حمایت از تولید اصفهان، تنها از مسیر «کاهش بار مالیاتی» نمی‌گذرد؛ بلکه نیازمند «هوشمندی در تخصیص منابع» و «همراهی سیاست مالیاتی با واقعیت‌های تولید» است. در غیر این صورت، شکاف میان انتظار بودجه‌ای و توان اقتصادی، به هزینه‌ای جبران‌ناپذیر برای قطب صنعتی کشور تبدیل خواهد شد.

پیشنادهای عملیاتی به سیاست‌گذاران

- ✓ تفکیک ضرایب مالیاتی بر اساس نرخ واقعی تحقق درآمدها در هر بخش
- ✓ اعمال مهلت‌های تنفسی برای اشخاص حقوقی آسیب‌دیده از شوک‌های انرژی و منطقه‌ای
- ✓ هدف‌مندی منابع حاصل از افزایش مالیات به نوسازی زیرساخت‌های صنعتی اصفهان
- ✓ رصد فصلی عملکرد درآمدی و امکان بازنگری میاندوره‌ای در تکالیف مالیاتی

بازنگری در سهم مالیاتی اصفهان، نه یک درخواست صنفی، بلکه یک ضرورت ملی برای حفظ ظرفیت تولیدی دومین قطب صنعتی کشور است. موفقیت این مأموریت، در گرو هماهنگی سه‌جانبه «دولت استانی»، «نمایندگان مجلس» و «بخش خصوصی» است. اتاق بازرگانی اصفهان می‌تواند با ایفای نقش تسهیل‌گر و ارائه داده‌های معتبر، حلقه اتصال این مثلث راهبردی باشد.

توصیه‌های راهبردی در اتاق بازرگانی اصفهان

- ✓ تشکیل کارگروه ویژه بودجه ۱۴۰۵ متشکل از خبرگان مالی، تولیدکنندگان و نمایندگان بخش خصوصی
- ✓ هم‌افزایی با ستاد درآمد استان برای غنی‌سازی گزارش با داده‌های میدانی و تجربیات بنگاه‌ها
- ✓ تنظیم بیانیه مشترک با اتحادیه‌ها و اصناف برای تقویت صدای جمعی فعالان اقتصادی
- ✓ رصد مستمر فرآیند تصویب بودجه و آماده‌سازی سناریوهای جایگزین برای مدیریت ریسک

تفاوت درآمدهای مالیاتی و غیرمالیاتی در ساختار بودجه

برای تحلیل دقیق لایحه بودجه ۱۴۰۵ و ارزیابی واقع‌بینانه تکالیف درآمدی استان، درک تمایز میان دو منبع اصلی درآمدی دولت (مالیاتی و غیرمالیاتی) ضروری است. این تفکیک، نه تنها در شفافیت بودجه‌ریزی مؤثر است، بلکه به فعالان اقتصادی کمک می‌کند تا فشارهای وارد شده بر بخش‌های مختلف را بهتر رصد کنند.

درآمدهای عمومی دولت:

◆ درآمدهای مالیاتی (حدود ۷۰-۸۰٪ کل)

مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی	—	
مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی (شرکت‌ها)	—	
مالیات بر ارزش افزوده (VAT)	—	
مالیات بر واردات و صادرات	—	
سایر عوارض و مالیات‌های تخصصی	—	

◆ درآمدهای غیرمالیاتی (حدود ۲۰-۳۰٪ کل)

درآمدهای خدماتی دستگاه‌های اجرایی	—	
عوارض گمرکی و حقوق ورودی	—	
درآمدهای حاصل از فروش کالا/خدمات دولتی	—	
جرایم و وجوه ضبط‌شده	—	
سایر درآمدهای متفرقه	—	

مقایسه تحلیلی دو منبع درآمدی

درآمدهای مالیاتی: فعالیت‌های اقتصادی مودیّان (اشخاص/شرکت‌ها) با ماهیت: اجباری و قانون‌محور می‌باشد پایداری این نوع درآمد وابسته به رونق تولید و مصرف، انعطاف‌پذیری این مورد کم (نیازمند اصلاح قانون) است و تأثیر بر کسب‌وکارهای آن مستقیم بر سودآوری و نقدینگی می‌باشد.

درآمدهای غیرمالیاتی: ارائه خدمات توسط دستگاه‌های دولتی با ماهیت: اختیاری-خدماتی (در ازای خدمت)، پایداری این نوع درآمد وابسته به حجم و کیفیت خدمات دولتی، انعطاف‌پذیری این مورد بیشتر (قابل تنظیم با تعرفه‌ها) است و تأثیر بر کسب‌وکارها ی آن غیرمستقیم بر هزینه‌های مبادله می‌باشد

چرا این تفکیک برای اصفهان اهمیت دارد؟

۱. تمرکز لایحه ۱۴۰۵ بر درآمدهای مالیاتی

- افزایش ۷۰ درصدی تکالیف مالیاتی استان، فشار مستقیمی بر سودآوری بنگاه‌ها وارد می‌کند.
- در شرایط رکود تولید، این افزایش می‌تواند به کاهش پایه مالیاتی در میان‌مدت بینجامد (اثر لافر).
-

۲. رشد محدود درآمدهای غیرمالیاتی

- پیش‌بینی رشد ۲۴ درصدی در این بخش (به ۱,۳۰۰ میلیارد تومان) نشان‌دهنده اتکای کمتر به این منبع است.
- با این حال، بهینه‌سازی خدمات دولتی می‌تواند بدون فشار بر تولید، درآمد پایدار ایجاد کند.

۳. نیاز به تعادل در سیاست‌گذاری

سناریویک: اتکای صرف به مالیات، با پیامد: فشار بر بخش خصوصی، ریسک فرار مالیاتی
سناریودو: توسعه درآمدهای غیرمالیاتی، با پیامد: نیازمند ارتقای کیفیت خدمات و شفافیت هزینه‌ها
سناریوسه: ترکیب هوشمندانه هر دو با پیامد پایداری درآمدی + حفظ انگیزه تولید

پیشنهاد به سیاست‌گذاران و فعالان اقتصادی اصفهان

✓ برای قانون‌گذاران:

- تفکیک ضرایب مالیاتی بر اساس توان پرداخت واقعی بنگاه‌ها در استان‌های صنعتی
- بازنگری در تعرفه‌های خدمات غیرمالیاتی با هدف کاهش هزینه مبادله برای تولیدکنندگان

✓ برای اتاق بازرگانی و بخش خصوصی:

- رصد تفکیک‌شده عملکرد درآمدی استان در دو بخش مالیاتی و غیرمالیاتی
- ارائه پیشنهاد برای جایگزینی درآمدهای پایدار غیرمالیاتی به جای فشار صرف بر مالیات مستقیم

✓ برای ستاد درآمد استان:

- تدوین «نقشه راه درآمدی» با تأکید بر تنوع‌بخشی به منابع و کاهش وابستگی به یک کانال
- استفاده از داده‌های میدانی برای واقعی‌سازی پیش‌بینی‌ها در هر دو بخش